

Teori, rollespill og feltarbeid er tre trinn i 1. sos-studentenes opplegg. STEG fulgte klassen i tre dager i høst:

Det begynner å bli sent i verden. Vi er kommet nær hverandre også her i landet.

I media, i arbeidsliv. I hjemmene våre. Sosial- og helseinstitusjonene tar verden utenfor på alvor, og må gjøre det hvis de skal ha livets rett. Muslimer på pleiehjemmet og serbokroatisk på sosialkontoret.

Er vi ajour?

Trine Olsen, Ole Johan Istad, Hilde E. Lien, Marius Engh, Irene Tonum i gruppe-arbeid.

TreSTEG til bedre tverrkult

Vi er blitt fortrolige med chiabatta og pesto, bruker mer ris enn poteter. Turister og reiseprogrammer drar verden rundt med abligøyer og trekker inntrykkene med inn i stua vår. Det fremmede er blitt underholdning der ute et sted. Men hva med livet her hjemme? Er vi kommet or'ntli nærmere hverandre her hjemme av den grunn?

I sommer snakket man om behovet for å møte andre kulturer på deres egne premisser ikke minst på pleiehjem og i eldreomsorg. Vi og det fremmede er allerede fag på Diakonhjemmet. Sosialkontorene og helseinstitusjonene får sin andel av spenningene der kulturer møtes, i hjem, på skole og arbeidsplasser. Fremmedarbeidere og innvandrere har vært ressurser og skjellsord i norsk hverdag i årtier allerede. Vordende sosionomer må kjenne faget tverrkulturelle utfordringer.

Vi tok treSTEG inn i opplegget til Eva Knudtzon og Kjell Roar Storm Kjær ved Diakonhjemmets sosialhøgskole og

besøkte de 60 som følger dette kurset gjennom tre korte møter i kursets første fase:

STEG 1: FORELESNING 29. AUGUST

– Du kan ikke vurdere noe uten i forhold til deg selv. Du må vite hva du er og hvem du er. Du ser alt gjennom egne kulturbriller, men ser ikke brillene sånn uten videre.

1. sos. tverrkulturell gruppe har sin første forelesning i øvre auditorium. En som skal arbeide med mennesker og sosiale utfordringer trenger å ha tenkt gjennom hvordan andre møter en, hva slags filtre som fargelegger inntrykk og signaler. Vanskeligheter i kommunikasjonen mellom ektefeller og generasjoner er utfordrende nok innenfor kulturer. Hva når man krysser kulturgrenser: Kristne-muslimer; norsk-japansk; søreuropeer-nordeuropeer; eller afrikaner-nordmann. Ikke rart det blir krig.

Etnosentrisitet og kulturellativisme, segregering og integrasjon, assimilering og diskriminering. Fagordene er mange og

uunngåelige. Men de kretser rundt den samme grøten: hvordan beskriver og forstår vi det å leve sammen med mangfoldighet og rikdom fra mange kulturer og nasjonaliteter uten å bruke all energi på konflikt og friksjon.

Det norske er et naturlig utgangspunkt. Hvem er norsk? Hvem er åpen og fordomsfri? Her er det få fasitsvar, men mange spørsmål. Egne opplevelser trekkes inn for å belyse teorier. Holdninger og fordommer må komme fram og studenter og lærere må utlevere seg. – hvordan endrer vi systemene – med økt integrering øker spenningene – vi ønsker oss en gruppe muslimske studenter på Diakonhjemmet – skal vi behandle alle likt? – norske lover må gjelde i Norge Dette lover godt for fortsetningen.

STEG 2: 11 SEPTEMBER ROLLESPILL

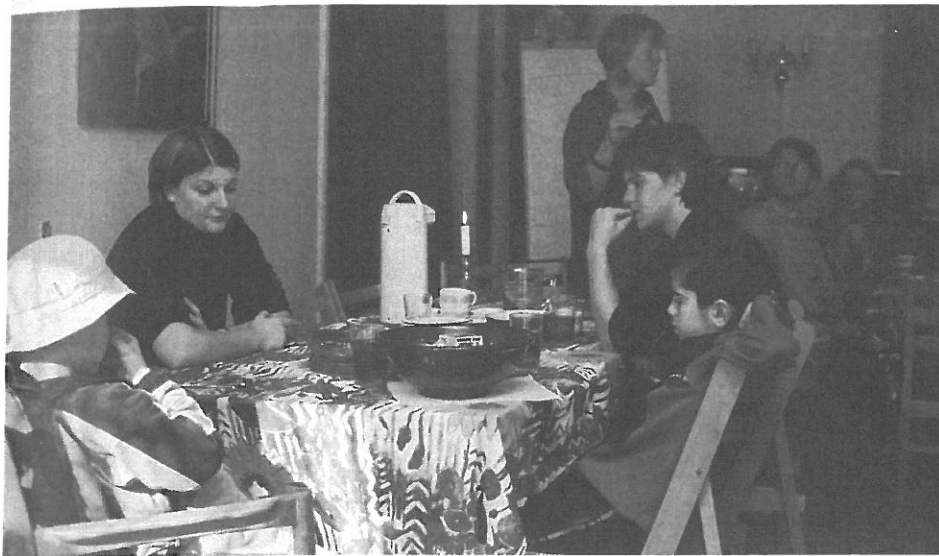
– Hvordan var det å være beta'er? Marius ble kasta rett ut. Skjønte ingen ting. Var vennlig og ville leke. Ja, det var fredelig hos dem.

Nei, jeg likte meg ikke Skjønte ingen ting. Bafa, hvaforno'?

1. sos. tverrkulturelt tema møtes den 11. september til rollespill. Stakk du hodet inn gjennom døra ved lunsjtider ville du møtt en engasjert, men forvirret gruppe. De hadde lekt seg til bedre forståelse for hva møtet mellom forskjellige kulturer kunne by på av forvirring, påkjennning og utfordring. Hvordan det er å være innenfor. Og være utenfor.

– Vi har smakt litt på det å være utenfor. Å ikke kjenne kodene, språket, kulturen. Simuleringsspillet Bafa-Bafa er brukt i mange år på Diakonhjemmet, og hemmelighetene bak å oppleve frustrasjoner og innsikt må skjules så godt en kan fra kull til kull, fra år til år for å bevare overraskelsesmomente. Og hver gang skjer det: Studenter i alle aldre opplever at de ikke er for gamle til å leke og lære. Det kan være spennende og bli forvirret, frustrert og misforstått. For veien til stjernen går via tåken. Forvirringen bare en mellomstasjon til innsikt.

Etter simuleringsspillet, som tar noen timer, samles man til

Kjersti Grosvold, Øystein Strømme, Vidar Bentstuen, Anne Lene Finsrud, Andrine Bech skal lese lekser med ungdommene Antti og Sagan og etter hvert enda fler.

Tiedemannsvillaen, Jacob Aallsgate har sjarm så det rekker. Og har hatt kong Carl Johan på besøk, sies det. Nå leser norskebarn lekser her.

rell kompetanse

klassemøte, deler opplevelser, får ny innsikt og setter lærdommene inn i den enkeltes verden. Noen makter å trekke tråder til forrige time, til teorier om tverrkulturelle påkjenninger og muligheter. Engasjementet er ekte.

STEG 3: 15. SEPTEMBER FELTARBEID

En gruppe studenter har feltarbeid i en romantisk villa på Frogner. De skal følge lekselesningstilbudet til barn ved frivillighetssentralen i området. Men skolen har rotet med avtalen. To elever kommer første gang. Frivillighetssentralen har forberedt møtet godt mellom studenter, voksne hjelper og fremmedkulturelle elever. Det er bakt vaffer og traktet kaffe, med godteri og brus til hovedpersonene. Meningen er at elevene kommer innom etter skolen og får hjelp av voksne til å lese lekser. Norsk matte historie engelsk. Men denne gangen blir det bare godteri og brus. Kanskje neste gang? Den gamle, Tidemannsstuen, en gul, romantisk villa i Jacob

Aalls gate 44, har sett bedre dager, men har sjarm i behold i rikt monn. Den har historie tilbake til Eidsvollsmennene. Tunge møbler vitner om en gloriøs fortid blant de øvre klasser i Oslos beste vestkant. Nobiliteter som Kjærulffamilien har holdt hus her og kong Karl Johan har selv etter sigende satt sine føtter her.

Her er det aktiviteter uken rundt, også i dag. Lokalbefolkningen bidrar med vedlikehold av selve huset. – Folk gjør ting sjøl, sier ansvarlig Sidsel Bjelland. – Arrangerer møter og fester, reiser på tur, og – som

disse ungdommen – leser lekser.

1. sos. studentene har meldt seg til denne tjenesten som opererer mellom sosialkontor og skolevesen. Hert er det mye å lære om støtteapparat og skolehverdag. Om frivillighet og offentlighet. Og ikke minst ved å se at skolestua er byen, veiene og menneskene og ikke begrenset til auditoriet på Steinerud. Finske Antti og tyrkiske Sargan har funnet hverandre allerede. I dag har de godte-bollen og vaffelne for seg selv. Neste gang kommer det kanskje ti andre de må dele med.

Og da begynner alvor for dem og for studentene. I dag må man legge opp planer for å få leksevegrerne til slagterbenken neste uke: Er det skolen som svikta? Var informasjonen god nok? Må ungene ha så tung sekk? Forstår de overhode norsk? Hvem er ansvarlig hvis noe skjer på veien til og fra aktivitetene?

1. sos har begynt sin første arbeidsdag som feltarbeidere i tverrkulturelle utfordringer. De står på terskelen til et langt arbeidsliv. Men begynner med en liten vaffel med jordbær syltetøy. Ikke unorsk spør du meg.

Humor har det ikke enkelt når den krysser grenser. Men den gjør det likevel. Finnes det nasjonale former for humor? Det vi kaller finsk fjernsynsteater kaller finnene norsk TV-teater. Og det er ikke noe å le av, mener mange.

Den gamle vitsen om journalister som konkurrerte om å skrive en artikkel om elefanter, førte til disse overskriftene:

Engelskmannen kalte sin artikkel: Elefantjakt i Britisk Øst-Afrika.

Franskmannen: Elefantenes kjærlighetsliv i fransk Ekvatorial-Afrika.

Tyskeren: Opprinnelsen og utvikling av den indiske elefanten i årene 1200 til 1950, 600 sider.

Amerikaneren: Hvordan få større og bedre elefanter.

Russeren: Hvordan vi sendte en elefant til månen.
Svensken: Elefanter og velferdsstaten
Dansken: Elefantkjøtt som påleggsmat
Spansken: Teknikker til bruk under elefantkamp
Inderen: Hva elefantene tenker om Finland.

Richard Lewis forteller i sin bok «When cultures collide», at det på den journalistkonferanse i Finland hvor denne vitsen ble presentert, ble lagt til en linje om hvordan en norsk journalist ville ha reagert på invitasjonen om å skrive om elefanter:

Nordmannens tittel lød: Norge og de norske fjell. Finner, svensker og dansker finner vanligvis den norske varianten hylende morsom. Nordmenn derimot, sier Lewis, som selv mener de er et lystig folkeslag, finner ikke denne vitsen morsom i det hele tatt. Faktisk forstår de den overhode ikke!